

Vinkkejä ja niksejä kalastukseen

Hyödyllistä tietoa siimoista, koukuista, kohoista ja lyijyistä

Siimat

Aiemmin käytettiin preparoitua eläinten suolta, myöhemmin joutua ja vielä myöhemmin punottua silkkinyyriä siimana, nykyään kalastetaan monofil-nailonsiimalla ja multifil-Dyneema-siimalla. Monofil-nailonsiimalla on monta hyvää puolta:

1. Se on hyvin ohutta, mutta se kestää suurempaakin painoa.
2. Sen venyminen rasituksen alaisena on pientä.
3. Se kestää – jos sitä hoidetaan oikein – suhteellisen pitkään.

Monofil-siimoja on käsiteltävä oikein. Jo puolattaessa siimaa kelalle on pidettävä huoli siitä, ettei siinä synny kierrettä. On paras ohjata siima oseteltulta siimakelalta uudelle kelalle paksun kirjan sivujen välillä.

Yksisäikeisiä teollisesti valmistettuja siimoja on saatavana noin 70 eri värissä ja 30 eri laadussa. Keloille mahtuu vähintään 25 metriä. Niitä kutsutaan myös perukekeloiksi, koska niistä 25 metristä valmistetaan etupäässä perukkeita.

Useimmin ostetaan 200 – 300 m sisältäviä bonuskeloja.

Monifil-siimoja on saatavana eri läpimitoissa ja eri värissä. Nyrkkiääntönä pidetään: mitä ohuempi ja kevyempi vapa ja kela ovat, sitä ohuempi ja heikompi siimakin saa olla. Mitä paksumpia vapa ja kela ovat, sitä vahvempi on siiman oltava. Jos ollaan epävarmoja, on parempi valita vahvempi siima.

Vaikka monofil-siimoilla on omat etunsa, niillä on myös haittapuolia. Siima on äärimmäisen arkaa kuumuudelle ja (ultravioletti)valolle. Jos se lojuu esim. kesällä päiväkausia auton takaikkunalla, se menettää jopa 90 prosenttia kestävyystään. Yhtä arkoja monofil-siimat ovat pinnan karhentumiselle. Jopa pienimmätkin säröt suurenevät nopeasti ja tuhoavat siiman. Siksi kaikkien kohtien, joiden kanssa siima joutuu kosketuksiin, (sanka, siimanhajausrullat, kelan reuna ja kaikki renkaat) on oltava aina sileitä ja ilman vaurioita.

Jokaisen kalastuksen, erityisesti pohjakalastuksen, jälkeen tulee tarkistaa siiman etumainen osa. Jos se on karkea, se on leikattava irti. Kotona tämä irti leikattu osa tulisi kiertää käden ympäri ja pilkkoa se useammasta kohdasta. Jos se jätetään maastoon lojuamaan, siihen voivat jäädä kiinni sekä eläimet että ihmiset ja loukkaantua tai jopa kuolla.

Jos on kalastettu suolaisessa merivedessä, siima on huuhtottava huolellisesti makealla vedellä. Suolakristallit tuhoavat siiman.

Siima huononee valon, ilman ja veden vaikutuksesta, samoin heittojen ja väsytyksen johdosta sekä venyessään liikaa. Useimmiten siima on menettänyt keskinkertaisen kalastusvuoden jälkeen 50 prosenttia alkuperäisistä laatuominaisuuksistaan. Uusi kalastusesonki kannattaa siten aloittaa aina uudella siimalla.

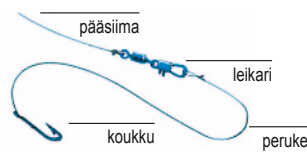
Peruke, tunnettu myös nimellä kärkisiima, on liitos pääsiiman ja koukun välissä.

Oikea siimamäärä

Perukkeen on aina oltava kantokyvyttään heikompi kuin pääsiiman. Täten on taattu, että jos rasitus on liian suuri, katkeaa aina ainoastaan peruke eikä pääsiima.

Perukkeella kalastaminen on ympäristö- ja kalaystävällistä. Ympäristöystävällistä siksi, että vain pien-

ni pätkä nailonsiimaa jää luontoon, jos kärkisiima katkeaa. Kalaystävällistä taas siksi, että koukkuun jäänyt kala vaarantuu vähiten siiman lyhyden ansiosta.

Perukkeita on saatavana erilaisia ja eripituisia. Tavalliset monofil-perukkeet, joihin yksittäiset koukut rauhankalojen pyydystämiseksi solmitaan, ovat 40-70 cm pitkiä. Peto-kalojen pyydystämiseen tarkoitettujen perukkeiden koukut ovat useimmiten ohutta muovipäällysteistä teräslankaa, jota kalat eivät voi vaurioittaa tai purra poikki. Näitä teräspukkeita on 15 cm:stä yhden metrin pituuteen asti. Haikalajien pyydystämiseen käytetään jopa 9,65 metrin pituisia teräspukkeita.

Kaikki liitokset tehdään joko solmimalla tai SIMPL:llä (Easy) Solmu on ketjun heikoin lenkki, sillä yksinkertainen solmu vähentää siiman vetolujuutta 50 prosentilla.

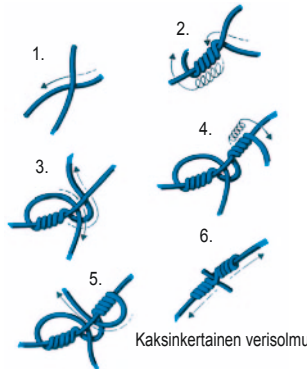
Voimme erottaa neljänlaisia solmuja:

1. Solmut, joilla kaksi siimanpäätä yhdistetään kiinteästi toisiinsa.

Yksi näistä solmuista on nimeltään "kaksinkertainen verisolmu": Vaikka se vähentää vetolujuutta 10-15 prosentilla, se on nykyään paras solmu, jolla voi yhdistää kaksi siimaa.

Kaksinkertaista verisolmuja käytetään usein tyrskykalastuksessa, jossa pääsiima yhdistetään heittoosiimaan.

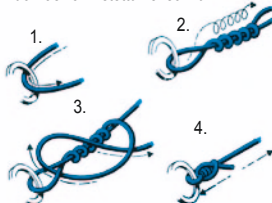
2. Solmut, joilla siima sidotaan kestävästi silmukkaan, kuten leikariin, keinotekoiseen vieheeseen ja silmukalliseen koukkuun.

Silmukka yhdistetään siimaan usein puolella lenkissimulla.

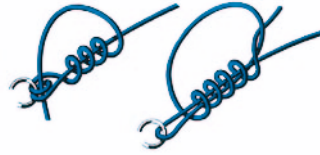
Tämä solmu vähentää kantokykyä 15 prosentilla. Varma liitos ilman kantokyvyn vähenemistä saadaan aikaan kahdella kuvassa esitetyllä solmulla.

Puolikas varmistettu verisolmu

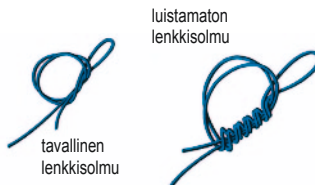

Kumpikaan solmu ei aiheuttanut vetolujuuden vähenemistä, testeissä siima katkesi aina vain solmottomassa osassa.

3. Solmut, joilla sidotaan lenkki.

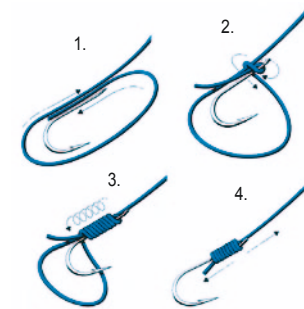

Mitä useampi kierre lenkissä on, sitä suurempi on vetolujuus, 5 kiertteellä melkein 100 prosenttia. Katkeamisen todennäköisyys on siiman solmottomassa osassa silloin yhtä suuri kuin solmussa.

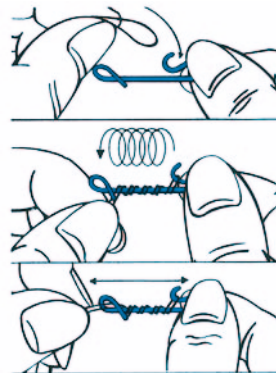

4. Solmut, joilla yhdistetään siima varteen tai silmukattomaan koukkuun. Kuvat esittävät ihanteellisen varsisolmun, jolla kiinnitetään silmukatonta koukku.

Tämä solmu vähentää vetolujuutta ainoastaan 5 prosenttia. Se on hyväksyttävä arvo.

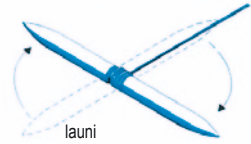

Yksinkertainen apukeino siimojen yhdistämisessä koukkuihin, leikareihin tai keskenään on lisäksi SIMPL (ks. alla oleva kuva). Helppokäyttöisyytensä lisäksi SIMPL:n etu on se, että sen avulla solmun vetolujuus säilyy sataprosenttisesti, koska siimaan ei synny tavanomaista solmuja.

Koukku

Monissa maissa kalastetaan vielä nykyäänkin ilman vapaa tai kelaa tai muita varusteita. Siima ja

koukku ovat sen sijaan välttämättömiä. Ensimmäiset ongenkoukut, niin sanotut launit, olivat käytössä jo useampia tuhansia vuosia sitten. Launia seurasi taivutettu ongenkoukku. Tätä koukkuja me käytämme vielä tänäkin päivänä.

Siima voidaan kiinnittää silmukkaan tai silmukattomaan koukkuun erilaisin solmuin tai SIMPL:n avulla, silmukalliseen koukkuun puolikkaalla varmistetulla verisolmulla, silmukattomaan koukkuun erityisellä koukussolmulla.

Kalastusmenetelmästä riippuen saatavana on erikokoisia ja -muotoisia koukkuja. Suuruudet vaihtelevat asteikolla 10/0-28.

Järvikalastuksessa pätee sääntö: mitä suurempi koukun numero, sitä pienempi koukku. Sitä vastoin koukku suurenee suuremmissa numeroissa, jos luvun perässä on /0 (4/0 on suurempi kuin 3/0).

Koukkujen muodossa on seuraavanlaisia eroja: Tunnetuimpia ovat limerick-koukku ja pyöreämutkainen koukku. Tavallisen ongenkoukun muunnelmia ovat väkäsetön koukku/painokoukku, jota käytetään hoitokalastuksessa.

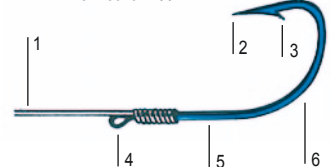
Sen lisäksi on olemassa kaksi-, kolmi- ja neljähaarakoukkuja. Niitä ei saa käyttää rauhankalastuksessa, vaan niitä käytetään ennen kaikkea yhdessä keinotekoisien vieheiden kanssa petokalojen pyydystämiseen.

Jotta koukun pää olisi aina terävä, sitä pitäisi hioa säännöllisesti.

Ongenkoukut valmistetaan nykyään ohuesta teräksestä ja ne ovat siksi erityisen ohutankaisia. Ruostumisen estämiseksi koukku kiillotetaan, nikkelöidään tai kullataan.

Erityisen korkealaatuisia koukkuja valmistetaan nykyään niin sanotuista hiilliteräksistä. Jotta niiden kärjet olisivat erittäin ohuita ja teräviä, nämä koukut leikataan laserilla. Tällöin koukkuja ei karkaista ainoastaan tavalliseen tapaan kuumentamalla tai äkkijäähdyttämällä. Nämä koukut karkaistetaan lisäksi kemiallisissa kylvyissä eli teroitetaan kemiallisesti.

1. Peruke
2. Koukun kärki
3. Väkänen
4. Ilman silmukkaa/silmukka
5. Koukun varsi
6. Koukun kaari

Vinkkejä ja niksejä kalastukseen

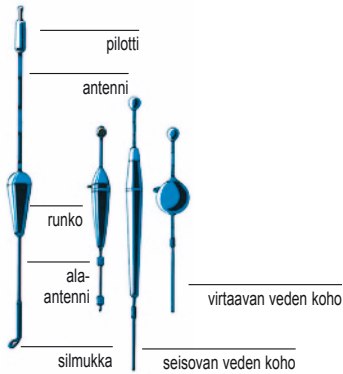
Hyödyllistä tietoa siimoista, koukuista, kohoista ja lyijyistä

Kohot

Tärpinilmainen antaa kalastajalle mahdollisuuden kuul-
la tai nähdä, kun kala iskee.

Luultavasti tunnetuin ilmaisin, josta nähdään, kun kala
iskee, on koho. Sen lisäksi, että se osoittaa, että kala
on tarttunut syöttiin, sen tehtävänä on myös pitää syöt-
tiä tietyssä syvyydessä.

Vakiokoho koostuu rungosta, antennista, kohorenkais-
ta tai kokokumeista – ja niin sanottua pilotista.
Rakenne ja antennin runko määräytyvät sen mukaan,
millaisissa vesissä kalastetaan ja mitä kalalajia pyyde-
tään.

Materiaali, josta koho valmistetaan, voi olla hyvin
erilaista. Niitä voidaan valmistaa esim. korkista, balsa-
puusta tai piikkisian harjaksista sekä muovista.

Koho voidaan liittää siimaan kahdella tavalla: kiinteäs-
ti tai liukuvasti.

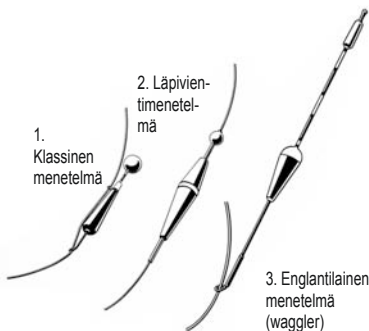
Kiinteän asennuksen ollessa kyseessä koho kiinnite-
tään siimaan kokokumeilla. Silti on yhä mahdollista
siirtää koho siimalla.

Koho-onginnassa koho on painotettava sen mukaises-
ti. Siimaan kiinnitetään niin paljon haulleja tai oliivin
muotoisia lyijyjä,

kunnes pilottiko-
hosta on enää
pilotti ja antenniko-
hosta enää anten-
nin yläosa näkyvis-
sä.

Kiinteän asennuk-
sen ollessa
kyseessä, voidaan
kalastaa korkein-
taan niin syvältä
kuin vapa on pitkä.

Liukuva asennus
puolestaan tekee
kalastuksen mah-
dolliseksi kaikissa syvyyksissä.

Liukuvan asennuksen ollessa kyseessä, koho liikkuu
vapaasti siimassa, koska on kiinni siinä vain renkaiden
avulla. Kohon pysäyttää vavan suuntaan stoppari,

Kokouk suuntaan viimeis-
tään leikari.

Tärkeitä lisävarusteita kohoi-
lle, jotka on asennettu liuku-
vasti, ovat lasi- tai muovihel-
met sekä erilaiset stopparit.

Kohon ja stopparin väliin tuli-
si asentaa aina lasihelmi. Se
estää varmasti stopparin
juuttumisen kohon lenkkiin.

Stopparisolmun voi tehdä
itse tai käyttää teollisuuden
valmistamia tekstiili- ja kumistoppareita, jotka täyttävät
tehtävänsä oivallisesti.

Koska tekstiilistopparit ovat hyvin ohuita, niitä voi lai-
taa useampia peräkkäin. Kun
ne kuluvat, van-
han stopparin voi
korvata uudella
ilmalla, että joutuu
irrottamaan
kohon.

Liukuvassa asennuksessa erotetaan:

1. Klassinen menetelmä
  2. Läpivientimenetelmä
  3. Englantilainen menetelmä.
- Menetelmät kaksi ja kolme ovat lyöneet itsensä läpi.
Niitä käytettäessä on mahdotonta, että siima kiertyy
antennin.

Mielenkiintoinen uusi tulokas kohojen joukossa on
valodiodilla varustettu valokoho, jolla on erityisesti
yökalaajien (ankerias, kuha, monni, karppi) keskuu-
dessa paljon ystäviä.

Valokohoihin kuuluu myös valotikka. Tässä on kyse
siitä, että kaksi kemikaalia yhdistetään toisiinsa taivut-
tamalla niitä sisältäviä muoviputkia ja saadaan ne
täten valaisemaan. Valotikka asennetaan kohon
antennin tai vavan kärkeen.

Lyijypainot

Lyijypaino on välttämätön, koska:

1. Koho on painotettava
  2. Jotta syötti pysy halutussa paikassa
  3. Heittopainon nostamiseksi, niin että syötti voidaan
heitellä pidemmälle
- Kalastuksessa käytetään erilaisia lyijypainoja.

Haulit/kiinni puristettava lyijy

Tätä lyijyä, jota on saatavana
0,05 -2,5 gramman paloina, käy-
tetään ennen kaikkea painotta-
maan kohoja, jotka painavat enin-
tään 10 grammaa.

Koska hyvä lyijyhaulit on hyvin
pehmeä, sen voi kiinnittää sormin siimaan. Isosta-
Britanniasta saadaan erityisen pehmeitä lyijyhaulleja.
Englantilaisilla on haulien koolle omat nimityksensä.

Lyijylevy

Lyijylevy on paperinpaksuista ja se leikataan haluttuun
kokoan ja kiedotaan siimaan kiinni.
Myös hyvin pienten kohojen painot-
tamiseen tämä lyijy sopii erityisen
hyvin.

Väärä tärppejä ei näillä pitkänomai-
silla, ohuilla lyijyluskoilla satu. Sitä
vastoin kala saattaa joskus sekoit-
taa siimaan nipistetyt lyijyhaulit
hampun siemeneseen.

Tipanmuotoinen lyijy

Tämä lyijy on – kuten kaikki seuraav-
vatkin lyijyt – liukuva lyijy, t.s. lyijy
voi liikkua vapaasti siimassa stoppa-
ripisteeseen (leikari tai solmu) asti.
Sitä käytetään kuten lyijyhaulitakin
kohon painottamiseen. Sitä on saa-
tavana 0,25:stä 8 gramman pai-
noon.

Kun se kiinnitetään siimaan, on pidettävä huolta siitä,
että raskaampi osa on aina kokouk suuntaan, muuten
voi syntyä lenkkejä heitettäessä, mikä saattaa aiheut-
taa siiman kiertymisen.

Oliivin tai pallon muotoinen lyijy

Näitä liukuvia lyijyjä,
jotka ovat oliivin
tai pallon muotoi-
sia, käytetään
erityisen raskaiden
kohojen painotuk-
seen, mutta niitä
käytetään myös
pohjakalastukses-
sa. Solmun suo-
jaamiseksi tulisi yli
10 grammaa painavat liukuvat lyijyt kiinnittää aina
stopparin tai helmen kanssa.

Arkun muotoinen lyijy

Näitä lyijyjä, jotka ovat arkun
muotoisia, on saatavana 15-150
gramman painoisina. Nämä lyijyt
sopivat hyvin pohjakalastukseen,
jossa on tärkeää saada syötti
pysymään varmasti yhdessä pai-
kassa. Suuri pinta-ala estää sen
uppoamisen pohjaan.

Catherine-lyijy

Tämän lyijyn ansiosta on mahdollista
asentaa vielä jälkeinpäinkin lisää
erilaisia painoja.

Asennuksessa siima laitetaan ensin
nastan loveen ja sitten lyijyn loveen.
Sen jälkeen nasta ja lyijy työnnetään
yhtein ja kumpaakin osaa käänne-
tään muutama aste toisiaan vastaan. Tärkeää on, että
kartiomaisen nastan leveä osa osoittaa leikarin suun-
taan. Jos lyijy asennetaan toisin päin, nasta ponnahtaa
jo muutaman heiton jälkeen ulos lyijystä. Nastalyi-
jyn runko on oliivin tai arkun muotoinen.

Heittolyijy

Päärynän muotoinen heittolyijy,
jossa on valettu leikari tai lyijyrun-
gon päässä silmukka, on pohja-
kalastuksessa eniten käytetty lyi-
jy, sekä järvi- että merivedessä.
Heittolyijyllä on erittäin hyvä
aerodynaamikka. Lisäetu: langan
tai leikarin iso silmukka, jonka
läpi siima pääsee kulkemaan
esteettä, jos sitä käytetään liuku-
vana lyijynä. Jotta lyijy ei juuttuisi
solmuun, sen eteen asennetaan
lasihelmi.

Piikkilyijy

Tätä heittolyijyn versiota
käytetään tyrskykalastuk-
sessa. Rantavesien hiekkä-
pohjalla piikit pitävät syöttin
kovassakin virtauksessa
tukevasti paikallaan. Ne
ovat kuitenkin niin taipuisia,
että ne voidaan taivuttaa
auki siimaa ylös kelattaessa.

Pystylyijy

Kun kalastetaan seisovassa
vedessä, tämä lyijy ja muut nos-
tokelluvat lyijyt ovat osoittau-
neet hyväksi. Ne estävät sen,
että syötti vedetään leijuiseen
pohjaan asti. Siima voi liikkua
edelleen vapaasti läpi, vaikka
lyijy uppoaisikin liejuun. Ihan-
teellisia nämä lyijyt ovat lisäksi,
kun kalastetaan voimakkaasti
virtaavassa vedessä. Syötti voi
liikkua hieman virtauksen
yläpuolella.

Karppi-anti-tangle-lyijy

Toinen, hyvin suosittu lyijy, joka estää luotetta-
vasti perukkeen kiertymisen, on karppi-anti-
tangle-lyijy. Pitkä esiasennettu liukuputki estää
luotettavasti, että koukku tai peruke takertuu
heittovaiheessa pääsiimaan.

Helistin, hopeapaperi

Sekä yksinkertainen että järjevä keino
huomata kalan iskeminen pohjakalastuk-
sessa on käyttää pientä helistintä, joka kiin-
nitetään joko vavan kärkeen tai siimaan.
Jos kala vähänkään näykkii syöttiä, helistin
hälyttää siitä.

Vielä yksinkertaisempi ja silti yhtä tehokas on
kaistale hopeapaperia, joka kiedotaan siiman
ympäri vavan ensimmäisen ja toisen renkaan väliin.
Kun kala vetää sii-
masta, se vetää sen
mukana myös hopeapa-
perin.

HUOMIO!

Koukut ja muut pienet lisävarusteet
säilytettävä lasten ja kotieläinten ulot-
tumattomissa. Näitä tarvikkeita saa
käyttää vain aikuisten läsnäollessa.

VALOTIKUT

Tämä tuote on luokiteltu vaarattomaksi
direktiivin 1999/ 4545 EY mukaisesti.

Käyttöturvallisuustiedote
91 / 155 / ETY

© Jälkipainos ja otteiden julkaiseminen on
sallittua vain HoSpo-Verlagin luvalla,
51674 Wiehl,
Saksa